

LASTENSUOJELULAIN MUKAINEN ILMOITUSVELVOLLISUUS

LASU

Lastensuojeluilmoitus

- ▶ Lastensuojeluilmoituksesta säädetään lastensuojelulain 25 §:n 1 momentissa
- ▶ Säännöksessä on lueteltu kaikki ilmoitusvelvolliset tahot
- ▶ Näillä tahoilla on **VELVOLLISUUS** lastensuojeluilmoituksen tekemiseen
- ▶ Lastensuojelulain 25 §:n 2 momentin mukaan myös muut kuin ilmoitusvelvolliset voivat tehdä lastensuojeluilmoituksen, heillä on **oikeus** tehdä lastensuojeluilmoitus
- ▶ Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä aina **salassapitosäännösten estämättä**
- ▶ Poikkeuksena rikkiin ja muuhun sielunhoitoon liittyvä salassapitovelvollisuus (lastensuojelulain 25 §:n 4 momentti)

Lastensuojeluilmoitukseen velvolliset tahot

- ▶ Sosiaali- ja terveydenhuollon ja lasten päivähoidon
- ▶ Opetustoimen
- ▶ Nuorisotoimen
- ▶ Poliisitoimen
- ▶ Rikosseuraamuslaitoksen
- ▶ Palo- ja pelastustoimen
- ▶ Sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan
- ▶ Opetuksen tai koulutuksen järjestäjän
- ▶ Seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan
- ▶ Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun vastaanottokeskuksen ja järjestelykeskuksen
- ▶ Hätäkeskustoimintaa harjoittavan yksikön
- ▶ Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön
- ▶ Tullin
- ▶ Rajavartiolaitoksen
- ▶ Ulosottoviranomaisen

palveluksessa olevat henkilöt

Ilmoituksen kynnys

- ▶ Lastensuojeluilmoituksen tekemiseen velvolliset tahot ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle lapsesta jonka
 - ▶ Hoidon tai huollon tarve
 - ▶ Kehitystä vaarantavat olosuhteet tai
 - ▶ Oma käyttäytyminenedellyttää **mahdollista** lastensuojeluntarpeen selvittämistä

Lastensuojeluilmoituksen syitä

- ▶ Ilmoituksen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja. Niitä voivat olla esimerkiksi
 - ▶ lapsen tarpeiden laiminlyönti tai lapsen heitteillejättö
 - ▶ pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö, tai niiden uhka (Ilmoitusvelvollisuus lapseen kohdistuvasta väkivallasta)
 - ▶ puutteet hoidossa tai huolenpidossa
 - ▶ lapsen huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus, oman hoidon laiminlyöminen
 - ▶ arjen tukiverkon puute, jos se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin
 - ▶ lapsen oma päihteidenkäyttö, mielenterveysongelmat, rikoksilla oireilu tai itsetuhoisuus
 - ▶ vanhemman ja lapsen väliset vakavat vuorovaikutusongelmat
 - ▶ lapsen suhteeton vastuu perheen arjesta esimerkiksi vanhemman sairauden vuoksi
 - ▶ heikko taloudellinen tilanne, joka vaarantaa lapsen huolenpidon tai kehityksen

Koulunkäyntiin liittyvä lastensuojeluilmoitus

- ▶ Koulunkäynnin jatkuva laiminlyönti voi olla syy tehdä lastensuojeluilmoitus
- ▶ Kuitenkin, jos yksilöllisen oppilashuollon tarve johtuu vain oppimisvaikeuksista tai esimerkiksi terveydentilaa heikentävistä tekijöistä kouluympäristössä, ei asioita ole yleensä perusteltua "delegoida" lastensuojelulle (eduskunnan apulaisoikeusasiamies EOAK/6885/2019, oikeusasiamies.fi)
- ▶ Jos koulu ei pysty omalla tuellaan ja oppilashuollon palveluiden avulla turvaamaan lapsen koulunkäyntiä, ja vanhemmat suhtautuvat asiaan välinpitämättömästi, on ilmoitus perusteltua tehdä (Räty 2019, s. 211)

Ilmoituksen teko

- ▶ Ilmoituksen tekemiseen pitää olla matala kynnys
- ▶ Jos et ole varma, pitäisikö lastensuojeluilmoitus tehdä, kysy ensin neuvoa sosiaalityöntekijältä kertomatta lapsen henkilöllisyyttä

Yleistä lastensuojeluilmoituksesta

- ▶ Lastensuojeluilmoituksen esteenä ei ole se, että lapsi tai huoltaja vastustaa ilmoituksen tekemistä → ilmoitus tulee tehdä, vaikka vanhempi sitä vastustaisi
- ▶ Hyvän hallinnon mukaista on, että asiakassuhteessa olevalle asiakkaalle ilmoitetaan lastensuojeluilmoituksen tekemisestä
 - ▶ Poikkeuksena esim. asian kiireellisyys tai jos epäilet lapsen joutuneen pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi
- ▶ Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kirjallisena tai suullisena
- ▶ **Ilmoitusvelvolliset** tekevät lastensuojeluilmoituksen omalla **nimellään**
- ▶ Henkilöt, joilla on oikeus (ei velvollisuus) tehdä lastensuojeluilmoitus, he voivat tehdä sen myös anonyymisti

Lastensuojeluilmoituksen kirjaus

- ▶ Lastensuojeluilmoitus tallentuu lastensuojeluilmoitusrekisteriin
- ▶ Myös puhelimitse saapuneet ilmoitukset tulevat aina kirjalliseen muotoon
- ▶ Jos ilmoituksen perusteella ei päädytä selvittämään lastensuojelun tarvetta tai ryhdytä muihin lastensuojelutoimenpiteisiin, ilmoitus jää vain lastensuojelurekisteriin
- ▶ Myös ilmoituksen tekijä kirjaa tiedon ilmoituksen tekemisestä ja sen sisällöstä lasta koskeviin asiapapereihin, jos sillä on merkitystä tuon tahon toiminnan hoitamiseksi tai lapselle kuuluvan palvelun järjestämiseksi
- ▶ Koulussa merkintä tehdään joko oppilaskohtaisen oppilashuoltotyön rekisteriin tai oppilashuollon ammattihenkilön ylläpitämään rekisteriin, riippuen siitä, kuka on tehnyt ilmoituksen ja miten sitä on käsitelty
- ▶ Kun ilmoitus on tehty aikuisten palveluista, tieto lastensuojeluilmoituksesta merkitään vain, jos sillä on merkitystä aikuisen palvelu- tai hoitosuhteeseen

Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta

Sosiaalihuoltolaki 35§

- ▶ Velvoittaa työntekijän ohjaamaan asiakkaan ottamaan yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi
- ▶ Vaatii asiakkaan suostumuksen
- ▶ Ilmoitus huollon tarpeesta voi liittyä myös aikuisen palvelutarpeeseen
- ▶ Perhe voi tarvita sosiaalihuollon palveluja, vaikka lastensuojelun tarpeen selvittäminen ei ole tarpeellista
- ▶ Jos lapsen etu kuitenkin vaatii yhteydenottoa, mutta vanhempi ei ole siihen suostuvainen, on tehtävä lastensuojeluilmoitus
- ▶ Jos ilmoitus sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi on tehty ja siitä käy ilmi huoli lapsesta, samasta asiasta ei ole välttämätöntä tehdä erillistä lastensuojeluilmoitusta
- ▶ Ensisijaisesti sovelletaan sosiaalihuoltolakia (yleislaki), mutta jos se ei riitä, sovelletaan lastensuojelulakia (erityislaki)

Huomioitavaa

- ▶ Lastensuojeluilmoituksen tekemistä ei voi delegoida!
- ▶ Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä vaikka on tieto, että samasta tilanteesta on tehty jo jonkun toisen ammattikunnan toimesta ilmoitus
- ▶ Lastensuojeluilmoituksen tekemiseen ei vaikuta se, onko lapsi jo lastensuojelun asiakkaana vai ei
- ▶ Lastensuojeluilmoituksen tekeminen pitää uusia, jos lapsen tilanteeseen ei tule muutosta tai se pahenee

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus

- ▶ Ennakollisesta lastensuojeluilmoituksesta säädetään lastensuojelulain 25 c §:ssä
- ▶ Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tehdään **syntymättömästä** lapsesta
- ▶ Varhaisin lapsen suojelun muoto
- ▶ Keskeisiä toimijoita ennen kaikkea neuvola ja aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut
- ▶ Ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tekemiseen velvolliset tahot ovat samat kuin lastensuojeluilmoituksen tekemiseen velvolliset tahot (lastensuojelulaki 25 §:n 1 momentti)

Kynnys ennakkolliseen ls-ilmoitukseen

- ▶ Pitää olla **perusteltu syy epäillä**, että syntävä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia **välittömästi** syntymänsä jälkeen
- ▶ Ennakollisen lastensuojeluilmoituksen kynnys on korkeampi kuin varsinaisen lastensuojeluilmoituksen kynnys
- ▶ Ilmoittajalla tulee olla **varmaa** tietoa esim. lapsen äidin tai isän päihdeongelmasta, vakavasta mielenterveyden häiriöstä tai vapausrangaistuksesta

Ilmoituksen jälkeen

- ▶ Ensimmäisenä lastensuojelun sosiaalityöntekijät arvioivat, onko lapsi kiireellisen lastensuojelun tarpeessa
- ▶ Lisäksi he tekevät palvelutarpeen arvioinnin ja selvittävät lastensuojelun tarpeen
- ▶ Ilmoittajalle ei ilmoituksen tekemisen johdosta synny oikeutta saada salassapidettävää tietoa lastensuojelusta
 - ilmoittajalla ei siis ole oikeutta saada tietoa esim. sitä, onko lapsi siirtynyt ilmoituksen tekemisen jälkeen lastensuojelun asiakkaaksi ja/tai mitä tukitoimia perheelle on annettu

Kymsoten lastensuojeluilmoituslomake

- ▶ Alla olevasta linkistä pääset kymsoten sähköiselle lastensuojeluilmoituslomakkeelle
- ▶ Ilmoituksen voi tehdä kyseisellä lomakkeella tai vaikka soittamalla lastensuojelun sosiaalityöntekijälle
- ▶ [://wfcloudfi.service.tietoevry.com/WE.FCMyPage/WE.FCMyPage/MyPageWizard/NewApplication?formid=10000385&dyndelsys=5&editMode=False](https://wfcloudfi.service.tietoevry.com/WE.FCMyPage/WE.FCMyPage/MyPageWizard/NewApplication?formid=10000385&dyndelsys=5&editMode=False)

Lähteet

- ▶ Saastamoinen, K. 2017. LAPSEN SUOJELU Viranomaisten ja muiden toimijoiden välisenä yhteistyönä (eskoo.fi)
- ▶ Silfvast 2019. http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2019/10/NETTIIN_koulutusmateriaali_2019.pdf
- ▶ THL. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/ilmoitusvelvollisuus-lapseen-kohdistuvasta-vakivallasta/velvollisuus-ilmoittaa-poliisille>
- ▶ Rätty, Tapio: Lastensuojelulaki. Käytäntö ja soveltaminen. Edita 2019